

Financieel dienstjaar – begrotingsevenwicht

Het financieel dienstjaar van de openbare besturen komt overeen met het **burgerlijk jaar** (het principe van de annualiteit). Vóór de regionalisering van de gemeentewet legde artikel 252 van de NGW voor alle gemeenten van het land op dezelfde manier een **begrotingsevenwicht** op. Dat vereiste evenwicht heeft betrekking op het **algemeen totaal**. Die bepaling is nog altijd van kracht voor de Brusselse gemeenten en werd als dusdanig overgenomen door de Code de la démocratie locale et de la décentralisation (art. L1314-1.) in Wallonië. In Vlaanderen worden er nieuwe bepalingen voorzien in het kader van de nieuwe beleids- en beheerscyclus (BBC) die momenteel op gang komt (*fiche 11*).

Het systeem van het dienstjaar

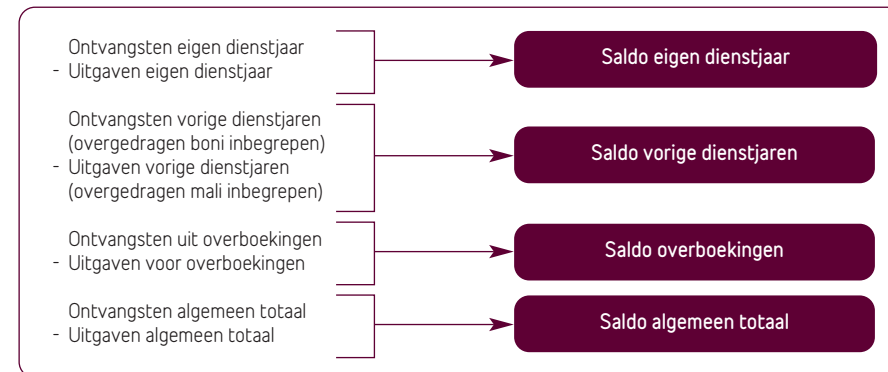
Terwijl de staat en de deelentiteiten al heel lang het zogenaamde systeem van het beheersboekhouden toepassen (het boeken van een verrichting op de datum waarop ze werd uitgevoerd en niet op de datum waarop ze is ontstaan), hebben de lokale overheden altijd gebruikgemaakt van het systeem van het dienstjaarboekhouden. Worden bij het dienstjaar ondergebracht, de rechten op ontvangsten die de gemeente vaststelt, alsook de verbintenissen tot uitgaven die tussen 1 januari en 31 december van het dienstjaar werden aangegaan.

In de boekhouding van de lokale overheden wordt dus systematisch een onderscheid gemaakt tussen de verrichtingen die betrekking hebben op **het eigen(lijke) dienstjaar** en degene die verband houden met de **voorgaande boekjaren**.

Men onderscheidt twee soorten saldi:

- het **saldo eigen dienstjaar**, dat enkel op de ontvangsten en uitgaven van het betrokken dienstjaar slaat (namelijk de rechten op ontvangsten die de gemeente heeft verworven en de verbintenissen die tijdens het dienstjaar ten aanzien van de schuldeisers werden aangegaan, ongeacht het dienstjaar waarin ze worden vereffend);
- het **algemeen totaal**, dat zowel rekening houdt met de verrichtingen voor de vorige dienstjaren (met inbegrip van de overgedragen boni of mali), als met de overboekingen.

De Waalse en Brusselse toezichhoudende overheden maken sinds kort een nieuw onderscheid tussen de “functionele” en de “algemene” overboekingen. De eerste stemmen overeen met voorzieningen voor risico's en kosten voor zekere en duidelijk geïdentificeerde

toekomstige uitgaven (ziekenhuistekort, juridisch geschil ...) en worden geboekt op het eigen dienstjaar van de begroting.

De “algemene” overboekingen zijn niet toegewezen reserves (fondsen), vergelijkbaar met algemene spaartegoeden, en worden niet ondergebracht bij het eigen dienstjaar, zodat ze enkel een invloed hebben op het saldo algemeen totaal. Via het uitvoeren van **overboekingen** zijn overdrachten (storting of terugneming) mogelijk, hetzij tussen de (gewone/ buitengewone) begroting en de reservefondsen, hetzij tussen de gewone en de buitengewone begroting (*fiche 13*).

Begrotingsevenwicht

Artikel 252 van de nieuwe gemeentewet verplicht de gemeenten om een begroting in evenwicht in te dienen. Die bepaling geldt apart voor de gewone begroting en voor de buitengewone begroting en heeft betrekking op alle dienstjaren samen (dat wil zeggen het algemeen totaal). Die bepaling is nog altijd van kracht voor de Brusselse gemeenten en werd als dusdanig overgenomen door de Code de la démocratie locale et de la décentralisation (art. L1314-1.) in Wallonië. In Vlaanderen werd in het kader van de nieuwe BBC het evenwichtsprincipe herzien.

Deze bepaling van de gemeentewet is in feite een integratie van bijzondere besluiten die in 1982¹ werden aangenomen, en schrijft een herstel voor binnen een termijn van zes jaar

¹ “De begroting van de uitgaven en ontvangsten van de gemeenten mag uiterlijk vanaf het begrotingsjaar 1988 geen tekort, fictief evenwicht of overschot meer vertonen voor de gewone of buitengewone dienst.”

(vandaar de verwijzing naar het dienstjaar 1988), rekening houdend met de rampzalige toestand van de gemeentefinanciën in het begin van de jaren tachtig. In feite werden bepalingen die reeds in het besluit van de Regent van 10 februari 1945 stonden, door deze besluiten tot het wettelijke niveau opgetild.

Indien de gemeenten toch een begroting met een tekort indienen, zullen de bevoegde toezichhoudende overheden de betrokken gemeenten aanmanen de nodige maatregelen te nemen om de uitgaven te verminderen of de ontvangsten te verhogen.

Financieel evenwicht bij de nieuwe BBC voor de Vlaamse lokale besturen

De nieuwe beleids- en beheerscyclus hanteert een nieuwe definitie voor het verplichte financiële evenwicht. Het wordt geëvalueerd aan de hand van twee elementen:

- **Jaarlijkse evenwichtstoestand**

Het resultaat op kasbasis (saldo van ontvangsten en uitgaven) moet elk jaar positief zijn op het budget, rekening houdend met de resultaten van vorige jaren. De bestemde gelden zijn al afgetrokken van dit saldo omdat ze bewust tijdelijk worden gereserveerd voor toekomstige uitgaven.

- **Structureel evenwicht op lange termijn**

De zelffinancieringsmarge moet op het einde van de planningsperiode minstens nul zijn. In de tussenliggende jaren van de planningsperiode mag ze negatief zijn. Voor de berekening neemt men eerst het verschil tussen de exploitatieontvangsten en -uitgaven (maar zonder de interest). Daarvan trekt men de leninglasten (aflossingen en interest) af.

Met een positieve zelffinancieringsmarge is het bestuur in staat om op een structurele wijze de bestaande leninglasten (aflossingen en interest) te dragen en beschikt het daarenboven over de ruimte om (een deel van de) nieuwe (investerings)uitgaven te doen zonder aanvullende financiering via leningen. Voor OCMW's geldt nog een extra voorwaarde: de som van de zelffinancieringsmarges van elk jaar van de planningsperiode moet positief zijn.

Verantwoordelijke uitgever: Dirk Smet, Belfius Bank, Pachecolaan 44, 1000 Brussel
RPR Brussel BTW BE 0403.201.185 – JUNI 2012

